

15.3.2024

Pirkanmaa

EHDOTUS PIRKANMAAN MAAKUNNAN TULVARISKIALUEIKSI

Tausta

Maa- ja metsätalousministeriö on 20.12.2018 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ehdotuksesta nimennyt vesistöjen ja merenpinnan noususta aiheutuvat tulvariskialueet Pirkanmaan maakunnan alueella. Ehdotus ja nimeäminen perustuivat tulvariskien alustavaan arviointiin, josta laadittiin tai tarkistettiin vesistöaluekohtaiset ja meren rannikkoa koskevat raportit (www.vesi.fi/trh).

Tässä asiakirjassa esitetään tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 20 §:n mukainen tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin ja ehdotukseen Pirkanmaan maakunnan merkittäviksi ja muiksi tulvariskialueiksi.

Ehdotuksen perusteella maa- ja metsätalousministeriö nimeää merkittävät tulvariskialueet ja asettaa niille tulvaryhmät 22.12.2024 mennessä. Merkittävillä tulvariskialueille laaditaan tai päivitetään tulvavaara- ja tulvariskikartat sekä koko vesistö- tai rannikkoalueen kattavat suunnitelmat tulvariskien hallitsemiseksi.

Lain viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki 200/2005) mukainen Tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu: osallistuminen, tiedottaminen ja kuuleminen -asiakirja on nähtävillä osoitteessa www.vesi.fi/trh.

Tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin

Pirkanmaalla tulvariskien alustavassa arvioinnissa on tarkasteltu lähinnä Kokemäenjoen vesistöaluetta (nro 35).

Lisäksi on tarkasteltu vähäisessä määrin Karvianjoen (nro 36), Kymijoen (nro 14), Kyrönjoen (nro 42) sekä Lapuanjoen (nro 44) vesistöalueita. Näillä vesistöillä ei kuitenkaan ole tulvariskejä Pirkanmaalla.

Digitaalinen tausta-asiakirja alustavista arvioinneista

Tulvariskien alustavan arvioinnin digitaaliset tausta-asiakirjat löytyvät osoitteesta <http://www.vesi.fi/trh>.

Uusi tietopohja riskien arvioinnissa

Pirkanmaan vesistöalueiden tulvariskeistä ei ole sellaista uutta tietoa, joiden perusteella olisi syytä esittää muutoksia merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseen.

Vuoden 2018 jälkeen Pirkanmaalla on laadittu tulvakartta Äetsä-Tyrvään välille.

Vuoden 2018 jälkeen tapahtuneet tulvat

Huomattavia vahinkoja tai harvinaisia tulvia ei ole Pirkanmaalla esiintynyt vuoden 2018 jälkeen. Pirkanmaan alueella on tapahtunut seuraavia pienempiä tulvia tai lähellä tulvaa olevia tulvavaaratilanteita:

Vuonna 2020 marraskuun alusta asti kertynyt suuri, vetisessä muodossa tullut kokonaissademäärä, aiheutti talvella 2020-2021 jatkuvia tulvaongelmia Kokemäenjoen vesistöissä.

Tammikuussa 2023 koettiin poikkeuksellinen keskitalven tulva, jossa Kokemäenjoen jääkannet Harjavallan padon alapuolella lähtivät 16.1. liikkeelle ja patoutuivat joen alajuoksulle nostaten joen vedenkorkeutta Porin keskustassa muutamassa tunnissa yli puolella metrillä. Sääolosuhteet olivat tulvahuipun jälkeen onneksi suotuisat ja jääpadon vaikutus lähti vähitellen pienenemään.

Syksyllä 2023 vesi nousi Kiikassa ja Huittisten alueella pelloille ja suuremman tulvan vaara oli olemassa, kun Kokemäenjoen latvaosissa koettiin harvemmin kuin kerran sadassa vuodessa tulevia sademääriä. Nämä nostivat suurtenkin järvien vedenpintoja erittäin korkeille ja juoksutukset olivat suuria Kokemäenjoella. Aikaisin marraskuussa alkaneet kovat pakkaset kuitenkin alkoivat hidastamaan tulovirtaamia, jonka seurauksena suurempaa tulvaa ei tullut.

Tammikuussa 2024 Kiikan alueella syntyi kovien pakkasten seurauksena avoimena pysyvään Kilpikosken hyhydepatto, joka nosti muutamissa päivissä vedenkorkeutta alueella lähes metrin. Virtaaman pienentämisellä ja kovien pakkasten hellittäessä hyhydepatto purkautui itsestään, eikä tulvavahinkoja syntynyt.

Maankäytössä tapahtuneet tai odotettavissa olevat oleelliset muutokset

Pirkanmaan maankäytössä ei ole tapahtunut vuoden 2018 jälkeen sellaista oleellista kehitystä, joka olisi muuttanut aiemmin tehtyjä arvioita.

Ilmastonmuutoksen vaikutusarvioinnin oleelliset muutokset

Ilmastonmuutoksen vaikutusten arvioinnissa ei ole tapahtunut vuoden 2018 jälkeen oleellisia muutoksia Pirkanmaan alueella.

Vesienhoidon yhteensovittaminen

Pirkanmaalla ei vesienhoidon suunnitteluun liittyvässä vesimuodostumien tilaluokittelussa tai tilavoitteissa ole tapahtunut oleellisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan yhteensovittamiseen edelliseen suunnittelukierrokseen verrattuna.

Tulvariskien hallinnan tavoitteet ja toimenpiteet

Pirkanmaan alueella ei ole tunnistettu merkittäviä tulvariskialueita eikä tähän esitetä muutoksia tarkentuneen tietopohjan perusteella. Tulvariskien hallinnan tavoitteisiin ja toimenpiteisiin ei esitetä muutoksia edelliseen kauteen verrattuna.

Muut tulvariskialueiden nimeämiseen vaikuttavat seikat

Vuoden 2018 jälkeen ei ole tullut esiin sellaisia muita seikkoja, jotka aiheuttaisivat muutoksia tulvariskialueiden nimeämisen perusteisiin.

Merkittävät tulvariskialueet

Merkittävän tulvariskialueen nimeämisessä otetaan huomioon tulvan todennäköisyys ja siitä aiheutuvat vahingolliset seuraukset sekä alueelliset ja paikalliset olosuhteet. Seurausten merkittävyyttä arvioidaan yleiseltä kannalta.

Arvioinnissa tarkastellaan seuraavia tulvan vahingollisia seurauksia:

- vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle;
- välttämättömyyspalvelun kuten vesihuollon, energihuollon, tietoliikenteen, tieliikenteen tai muun vastaavan toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;
- yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;
- pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle; tai

- korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

Maa- ja metsätalousministeriön nimittämä valtakunnallinen tulvariskien hallinnan koordinoitiryhmä on linjannut merkittävän tulvariskialueen kriteerit muistiossaan 22.12.2010. Näitä ovat mm:

- enemmän kuin 500–1000 vakituista asukasta harvinaisen tulvan¹ peittämällä asuinalueella,
- useita terveydenhuoltorakennuksia tai huoltolaitosrakennuksia, joissa on useita pysyviä vuodepaikkoja sekä lasten päiväkoteja harvinaisen tulva peittämällä alueella,
- alueen kannalta merkittävää asukasmäärää palveleva vedenottamo harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- jätevedenpuhdistamon toiminnan häiriintyminen terveyttä uhkaavalla tavalla,
- merkittävä voimalaitos tai useita sähköasemia harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- useita maanteitä, katuja, rautatieosuuksia tai vesiliikennereittejä katkeaa harvinaisella tulvalla

Muutokset ehdotuksessa merkittäviksi tulvariskialueiksi

Pirkanmaan ELY-keskus ei ehdota nimettäväksi näillä perusteilla toimialueensa vesistöalueilta merkittäviä tulvariskikohteita.

Muut tulvariskialueet

Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Vammala tunnistetaan edelleen muuksi tulvariskialueeksi, kuten taulukossa 1 on esitetty. Muita alueita ei ole tunnisteta muiksi tulvariskialueiksi. ELY-keskus huolehtii tarpeen mukaan muusta suunnittelusta tulvariskien estämiseksi ja vähentämiseksi.

Taulukko 1. Muut tulvariskialueet Pirkanmaan ELY-keskuksen alueella.

Vesistö	Muu tulvariskialue	Perusteet ehdotukselle
Kokemäenjoen vesistöalue	Sastamala, Vammala	- asutus - ympäristön pilaantuminen - liikenneyhteyksien katkeaminen (erittäin harvinaisella tulvalla)

Asiaa koskevat säädökset

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010), erityisesti 7, 8, 17 ja 20 §

Valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010), erityisesti 1, 7 ja 8 §

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005), erityisesti 8 §

Säädökset ovat ladattavissa osoitteesta www.finlex.fi.

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2007/60/EY tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta

¹ Harvinaisen suurena tulvana voidaan pitää tilastollisesti kerran 500...1000 vuodessa toistuvaa tulvaa. Tulvariskin merkittävyyden arvioinnissa voidaan käyttää myös useammin toistuvaa tulvaa. (asetus 659/2010, Tulvariskien hallinnan koordinoitiryhmä muistio 22.12.2010)